

‘Wil je bij ons komen werken?’ Die dringende vraag stelt Defensie deze maand aan zo’n 200.000 zeventienjarigen

Krijgsmacht Met behulp van een wervende vragenlijst, verstuurd aan 200.000 zeventienjarigen, beoogt Defensie het personeelstekort te bestrijden. Staatssecretaris Tuinman (Defensie, BBB) stuurde ook een ‘escalatieladder’ aan de Kamer. Op den duur zouden jongeren verplicht „een gesprek” moeten komen voeren en deelnemen aan de „selectie en keuring”.

Kees Versteegh

22 september 2025 om 19:52 • Leestijd 2 minuten

Wat vind je belangrijk in je werk? Iets betekenen...

a) ... voor een ander?

b) ... voor de wereld?

c) ... voor de maatschappij?

Het is maar een van de tientallen vragen - over onder meer motivatie, fitheid en interesses - die Defensie vanaf deze dinsdag alle zeventienjarigen in Nederland stelt in een enquête. Met als vierde, misschien wel belangrijkste vraag voor het ministerie: *heb je weleens nagedacht over werken bij Defensie?*

Zo’n 200.000 jongeren die nu zeventien zijn of dat later dit jaar worden, krijgen komende maanden de vragenlijst toegestuurd. Dat gebeurt niet in één klap, maar vanaf dinsdag in partjes (*batches*) van tien à twintigduizend. Zo wordt voorkomen dat de lijnen naar Defensie verstopt raken met jongeren die bellen, appen of mailen met vragen over de enquête, aldus een woordvoerder van het ministerie. Ongeveer half januari 2026 moeten alle jongeren de enquête hebben ontvangen.

Invullen is vooralsnog vrijwillig, maar het ministerie wil de wet veranderen teneinde alle jongeren van 17 tot en met 27 jaar te kunnen verplichten de vragenlijst in te vullen en terug te sturen. Wellicht is dat eind volgend jaar al zover. „De Defensie-enquête verandert dan van een instrument met een wervend karakter naar een selecterend instrument”, schrijft verantwoordelijk staatssecretaris Gijs Tuinman (BBB) deze maandag in een Kamerbrief.

Personeelstekort

De vragenlijst was al aangekondigd door Defensie. De enquête is een van de middelen die het ministerie kan inzetten tegen het nijpende personeelstekort, zonder de dienstplicht in te hoeven voeren. In 2030 moet de krijgsmacht uit 100.000 mannen en vrouwen bestaan. Nu bedraagt hun aantal ruwweg 76.000.

Dat neemt wel toe, blijkt uit rapportages die rond Prinsjesdag uitkwamen. Maar de groei betreft vooral burgerpersoneel. „De stijging van het bestand beroepsmilitairen en reservisten blijft achter bij de ambitie”, schreef het ministerie in de recente [Stand van Defensie](#). Nu telt de krijgsmacht bijna 44.000 beroepsmilitairen, ongeveer 8.200 reservisten en 24.500 burgerpersoneel. De enquête moet vooral de belangstelling wekken voor een functie als reservist of beroepsmilitair.

”

De stijging van het bestand beroepsmilitairen en reservisten blijft achter bij de ambitie

Ministerie van Defensie – in ‘Stand van Defensie’

Met de vragenlijst wordt ook de zogeheten dienstplichtbrief meegezonden. Zeventienjarigen die op de (slapende) dienstplicht worden gewezen, ontvangen die al in april van dit jaar, zoals gebruikelijk. Toen was de vragenlijst, waarin ook persoonlijke gegevens zoals naam, adres en telefoonnummer kunnen worden achtergelaten, nog niet voltooid.

Privacywetgeving verbiedt Defensie alle zeventienjarigen de enquête te sturen zonder de dienstplichtbrief. Vanaf dinsdag wordt deze oproep dus voor de tweede keer aan alle zeventienjarigen toegestuurd, ditmaal voorzien van een QR-code die linkt naar de enquête.

Ladder

De brief van staatssecretaris Tuinman aan de Tweede Kamer bevat eveneens een ‘escalatieladder’, waarin hij voorstelt de enquête en follow-up een steeds bindender karakter te geven. Op den duur zou het dan niet alleen verplicht worden de vragenlijst in te vullen, zoals beoogd met de wetswijziging, maar ook om „een gesprek” te komen voeren en deel te nemen aan de „selectie en keuring”.

Komende maanden overlegt Tuinman met de Tweede Kamer over hoe de escalatieladder in te vullen.